

בְּרֵלָה בְּרֵלָה צֵא הַחוּצָה

Posted on 7 בנובמבר 2020 by שוש להב



חוגגים אחרי הגשם: משבלולי השדה הירושלמים ועד שבלולי החרמון בשמורת הבניאס

Categories: [מחוץ לקופסא](#), [ראשי](#)

Tag: [בְּרֵלָה בְּרֵלָה](#)

גם אתם ודאי גדלתם על שיר הילדים העממי: "בְּרֵלָה בְּרֵלָה צֵא הַחוּצָה, אִמָּא וְאָבָא יִקְנוּ לָךְ עֹגָה...". אז מתי, לאחרונה, ראיתם ברלה? כלומר, שבלול? ובכן, בטיול המשפחתי הקרוב שלכם בחיק הטבע, זו התקופה לשים לב ליצור הקטן והמעניין הזה.

אחת מתופעות הטבע המרשימות אחרי היוֹרָה, הוא רבייה המונית של שבלולי שדה. שבלולים הם הרמפרודיטים - דו מיניים, שהזדווגותם כוללת שיגור של חץ אהבה מיוחד, שננעץ בגוף של בן/בת הזוג. החץ מעורר את הליך ההזדווגות ומיד לאחר ההזדווגות, ייפרדו ויטילו ביצים בגומה רדודה. **עמיר בלבן**, מנהל תחום טבע עירוני בחברה להגנת הטבע, מסביר כי בשנים האחרונות המראה הזה הפך דווקא לנדיר בערים, עקב חיסול שיטתי של שדות בור ומרבדי פריחה וקמל של פרחי בר.

"שימוש בהדברת צמחי בר באמצעות חומרים כימיים חריפים, פוגעת בטבע ובבריאות הציבור. המצאות שבלולי שדה

הם סמך לסביבה בריאה לאדם. בנוסף להדברה, את שבלולי השדה דוחק השבלול האירופי שהגיע לארץ כנוסע סמוי בעצמים מאירופה. הוא גדול וכהה והיום הוא השולט בערים רבות בישראל", מסביר בלבן. בתיעוד המיוחד שבלבן צילם בתחנה לחקר ציפורי ירושלים ע"ש נילי ודוד, ניתן לראות הזדווגות שבלולי שדה בזוגות, ובקרוב יהיה להם דור המשך.



שבלולי החרמון בעלי קונכיית הענק. צילום עופר שנער, רשות הטבע והגנים

שבלול החרמון יצא לטייל

שבלול החרמון אשר נצפה מספר ימים בודדים בשנה, נצפה על ידי **עופר שנער**, מנהל שמורת הבניאס. בשמורת הטבע נחל חרמון (הבניאס), חי שבלול החרמון, הגדול בשבלולי ישראל. לשבלול החרמון קונכייה מרשימה שנישאת לגובה של עד 5 ס"מ ובקוטר זהה. בשנות השמונים נערך בשמורה מחקר על הביולוגיה של השבלול ותוצאותיו פורסמו ברבים. לאחר הפרסום נאספו על ידי חובבים פרטים רבים מתוך השמורה, מתוך רצון לגדלם באופן מסחרי, ולפיכך בשנים האחרונות נעלם השבלול מן השמורה.

רשות הטבע והגנים החליטה לאשש את אוכלוסיית שבלול החרמון בשמורה, ולצורך כך הקימה בה חלקות השבה. בחורף 1997 הוקמו שתי חלקות השבה מגודרות כדי להגן על השבלולים מפני כניסת חזירים, שכן החזירים ניזונים מהם. במשך חודשיים נאספו כחמישים שבלולים באזור נחל סער והבניאס, והם סומנו והושבו לשתי החלקות. כמה שנים לאחר ההשבה, נסקרה האוכלוסייה ונמצאה יציבה.

שבלול החרמון חי באזור החרמון, כ- 300 1,500 מטרים מעל פני הים. בית הגידול האופייני לו הוא שטחים פתוחים המכוסים בעשבונים חד-שנתיים.

בשל גודלה העצום של הקונכייה שלו, אין הוא מטפס על צמחים ושיחים, אלא ניזון מחומר צמחי הקיים בעיקר על הקרקע. עונת פעילותו של השבלול קצרה. עם ירידת הגשמים החזקים הראשונים, הוא יוצא מהאדמה ולאחר כשבוע מזדווג. ואולם כאשר הטמפרטורות יורדות ומגיעות לאפס מעלות צלזיוס, הוא מתחפר ונכנס לתרדמה עד לחורף הבא.

בקיעת השבלולים הצעירים מתרחשת כשלושה שבועות לאחר ההטלה.

מוזמנים גם לבקר בקבוצת הפייסבוק שלנו 'טיול משפחתי בארץ ובעולם'